

Sijoituspolitiikan periaatteita koskeva selvitys

Valion Eläkekassa A-osasto

SIIJOITUSPOLITIIKAN PERIAATTEITA KOSKEVA SELVITYS

1. Taustaa

Valion Eläkekassan A-osastossa vakuutettuja ovat ne työntekijät, joille osakkaat ovat järjestäneet lisäedun. A-osastoa ei ole virallisesti suljettu, mutta työnantajat eivät voi ilmoittaa uusia vakuutettavia työntekijöitä A-osastoon.

Eläkekassan A-osasto myöntää säännöissään tarkemmin määriteltyjä vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä sekä sairausrahaa ja hautausavustuksia. A-osaston etuuksien taso on määritelty etukäteen, minkä vuoksi sijoitustuotoilla ei ole vaikutusta etuuksien määrään. Se tarkoittaa, että työnantajaosakkaiden vakuutusmaksujen tulee aina kattaa maksetut etuudet ja etuuksista aiheutuvat vastuut siltä osin kuin sijoitustuotot eivät niihin riitä.

A-osaston eläkevastuu on kokonaan rahastoitu eli A-osastolla tulee olla yhtä paljon omaisuutta kuin tuleviin eläkkeisiin ja etuuksiin laskennallisesti tarvitaan. Koska A-osaston vastuu on supistuva, on vakuutusmaksujen tarve huomattavan vähäinen suhteessa maksettuihin etuuksiin, jos sijoituksille asetetut tuottotavoitteet saavutetaan.

2. Sijoituspolitiikan periaatteet

Eläkekassan sijoituspolitiikan periaatteet kuvaavat niitä yleisiä linjauksia, joihin kassan sijoitustoiminta perustuu. Eläkekassan sijoittamista ohjaava keskeisin periaate on, että eläkevarat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti.

A-osaston sijoitustoiminta on pitkäjänteistä. Sijoitustoiminnassa pyritään vuosittaisen tuoton lisäksi myös siihen, että sijoitusomaisuuteen muodostuu pitkällä tähtäimellä riittävästi arvostuseroja turvaamaan katteen riittävyys yhdessä oman pääoman ja indeksikorotusvastuun kanssa.

2.1 Sijoitussuunnitelma

Eläkekassan hallituksen vuosittain vahvistama sijoitussuunnitelma ohjaa eläkekassan sijoitustoimintaa. Sijoitussuunnitelmassa määritellään sijoittamisen yleiset periaatteet, sijoitusten omaisuuslajikohtainen peruspainotus sallittuine vaihteluväleineen, vertailuindeksit, käytettävät sijoituskohteet, valuutta- ja duraatiolimiitit, tuotto-, hajautus- ja likviditeettitavoitteet, päätösvaltuudet ja toimenkuvat sekä raportointi.

Sijoitussuunnitelmassa otetaan kantaa myös sijoitussalkkuun kohdistuviin riskitekijöihin ja niiden hallintaan. Sijoitussuunnitelman toteutumista sekä riskirajoitteita seurataan säännöllisesti. Seurantatyökaluna käytetään Suomen Sijoitustutkimuksen tarjoamaa palvelua, joka hälyttää automaattisesti, mikäli sijoitussalkun allokaatio tai asetetut muut limiitit poikkeavat sallituista rajoitteista¹.

¹ Allokaatiorajoitteiden lisäksi palvelussa on käytössä turvarajat. Järjestelmä hälyttää automaattisesti myös turvarajan ylitymisestä mahdollistaen näin paremman reagoinnin ennen kuin varsinainen allokaatoraja on ylitetty.

2.2 Varainhoitosopimukset

Suuren osan eläkekassan A-osaston sijoitussalkusta muodostaa omaisuudenhoitajan kanssa solmittu ns. täyden valtakirjan varainhoitosopimus, jota ohjaa eläkekassan sijoitussuunnitelma ja siinä asetetut rajat sijoitustoiminnalle. Sijoitussalkun muu kokonaisuus muodostuu lyhyen koron sijoituksista, kiinteistöistä ja yksittäisistä rahastosijoituksista.

Omaisuudenhoitajalla on sopimuksessa määriteltyjen rajoitusten puitteissa itsenäinen päätösvalta salkun sisällöstä ja sillä käytävästä kaupasta. Varainhoitosopimukseen on kuitenkin kirjattu sellaiset suhteelliset sijoitusrajat eri omaisuuslajeille, että eläkekassan koko sijoitusomaisuuden jakauma pysyy katesäännösten enimmäisprosenttimäärien ja sijoitussuunnitelman haarukan mukaisissa rajoissa.

Omaisuudenhoitajan toiminnan tuloksellisuutta seurataan jatkuvasti ja sen on raportoitava kuukausittain hoitamassaan salkussa tapahtuneet muutokset. Omaisuudenhoitajan tulosta verrataan alan muiden toimijoiden sijoitustuottoihin omaisuusluokittain.

Omaisuudenhoitajalle maksettava palkkio on kiinteä osuus hallinnoitavasta varallisuudesta eikä perustu A-osaston tuottotavoitteisiin. Varainhoitosopimuksessa ei ole myöskään tuottopalkkiojärjestelyjä, jotka kannustaisivat omaisuudenhoitajaa tekemään sijoituspäätöksiä lyhyen aikavälin näkymien perusteella. Ylimääräiset, tuottopalkkioon liittyvät kulut alentavat varainhoitosalkun tuottoja ja voivat kannustaa omaisuudenhoitajaa ottamaan kohtuuttomia riskejä.

Omaisuudenhoitosopimuksessa ei ole määritelty eikä rajoitettu salkun kiertonopeutta eikä kiertonopeutta tai siitä aiheutuvia kustannuksia erikseen valvota. Salkun kiertonopeudesta on kuitenkin sovittu, että se pyritään pitämään kohtuullisena ja sitä tarkastellaan vuosittain. Salkun kiertonopeus ei vaikuta eläkekassan varainhoidosta maksamiin kustannuksiin.

Omaisuudenhoitajien kanssa tavoitellaan pitkäjänteistä yhteistyötä. Omaisuudenhoitajan sijoitustoiminnan tuloksellisuutta arvioidaan jatkuvasti. Nykyisen omaisuudenhoitajan kanssa tehty sopimus on voimassa toistaiseksi ja se on irtisanottavissa viiden pankkipäivän kuluessa. Sopimus sanotaan irti vain hyvin painavista syistä.

2.3 Vastuullinen sijoittaminen

Valion Eläkekassa on sitoutunut toimimaan sijoittajana vastuullisesti ja kestävästi. Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan sitä, että sijoituspäätösprosesseissa ja riskienhallinnassa huomioidaan taloudellisten näkökulmien lisäksi myös ympäristön, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallinnon (ESG) näkökulmat.

Täyden valtakirjan varainhoidossa eläkekassa ei tee itse yksittäisiä sijoituspäätöksiä, joten eläkekassan vastuullisuusanalyysi kohdentuu valittuun varainhoitajaan kokonaisuudessaan ennen varainhoitosopimuksen muodostamista. Sama periaate on käytössä, mikäli sijoitussalkkuun valitaan rahastoja eläkekassan oman henkilökunnan toimesta. Yhteistyökumppaneiksi valitaan toimijoita, jotka jakavat eläkekassan tavoitteet vastuullisuudesta ja toteuttavat sitä myös omissa sijoitusperiaatteissaan ja prosesseissaan.

Vähimmäisvaatimukset varainhoitajalle/yhteistyökumppanille:

- Uskottava vastuullisen sijoittamisen politiikka ja ohjeistus
- ESG-asiat integroitu sijoituspäätöksentekoon
- YK:n PRI-periaatteiden (Principles for Responsible Investment) allekirjoitus tai vähintään niiden noudattamiseen sitoutuminen. Kiinteistörahastojen kohdalla vaihtoehtoinen mittari on GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark).
- Uskottava ja riittävä resurssointi vastuulliseen sijoittamiseen ja kehitystyöhön
- Henkilökunnan kouluttaminen sekä vastuullisuusanalyysin/toimintamallien kehittäminen
- Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen omaisuusluokkaan sopivalla tavalla
- Säännöllinen raportointi vastuullisuusasioista sekä tiedottaminen kehitystyöstä
- Varainhoitaja on sitoutunut edistämään kvantitatiivisten ESG-tunnuslukujen ja -mittareiden kehittämistä

Kiinteistösijoittamisessa tärkeitä vastuullisuusteemoja ovat; energiatehokkuus (kasvihuonepäästöjen vähentäminen, energiakulutuksen pienentäminen, uusiutuvaan energiaan liittyvät ratkaisut), vuokralaistyytyväisyys, kohteen sijainnin tarkoituksenmukaisuus (julkisen liikenteen läheisyys, logistiikkakiinteistön saavutettavuustarpeet, pysäköintimahdollisuudet), jätehuollon tehokkuus sekä vedenkulutuksen vähentäminen. Tilojen tulee palvella käyttäjien tarpeita; energia- ja tilatehokkuuden ohella on kiinnitettävä huomiota myös turvallisuuteen, terveyteen ja viihtyvyyteen.

2.4 Sijoitusten tuottotavoite

A-osaston sijoitustoiminnan tavoitteena on saavuttaa tuotto, jolla voidaan kattaa vastuuvelan kustannukset, hoitokulut ja säilyttää nykyinen vakavaraisuuspääoman euromääräinen taso ilman vakuutusmaksujen korotusta. Tämä tarkoittaa vähintään laskuperustekorkoa (2,25 % hallituksen käsittelyssä joulukuussa) vastaavaa tuottoa lisättynä alkaneiden eläkkeiden vastuulle laskettua vuotuista indeksikorotuksen vaatimaa tuottoa.

3. Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteena on poistaa ja pienentää riskejä, jotka vaarantavat eläkekassan tehtävien hoidon jatkuvuuden ja kannattavuuden. Eläkekassan toimintaa uhkaavat riskit pyritään tunnistamaan, arvioimaan ja rajaamaan, ja niitä seurataan.

A-osaston sijoituksissa pyritään mahdollisimman hyvään tuotto-riskisuhteeseen. Vuosittain vahvistettavassa sijoitussuunnitelmassa määritellään sijoitusomaisuuden omaisuus-lajikohtaiset painotukset ja niiden sallitut vaihteluvälit. Sijoitusten omaisuuslajikohtaista toteutumista seurataan päivittäin. Omaisuusluokan ylittäessä raja-arvon on eläkekassan operatiivisen johdon reagoitava tilanteeseen viipymättä. Ylityksen syy selvitetään ja siitä valmistellaan esitys hallituksen seuraavaan kokoukseen. Toimitusjohtaja voi ylitystilanteessa toimia omien päätäntävaltuuksiensa puitteissa salkun palauttamiseksi takaisin rajoitteisiinsa. Ylitys ei synnytä automaattista myyntivelvoitetta, mutta vaatii aina hallituksen käsittelyn (vaikka korjaavat toimet olisi jo tehty). Mikäli

mahdollinen ylitys olisi eläkekassan toiminnan mittakaavassa merkittävä tai markkinamuutos tuottaisi eläkekassan toiminnalle merkittävää uhkaa on hallituksen järjestettävä viipymättä ylimääräinen kokous, jossa ylitys käsitellään. Ylityksen merkittävyyden ja mahdollisen uhkan arviosta vastaa toimitusjohtaja.

3.1 Sijoitusmarkkinaan liittyvät riskit

Eläkekassan sijoitussalkkuun kohdistuvista sijoitusmarkkinaan liittyvistä riskeistä keskeisimmät ovat markkinariski, likviditeettiriski (markkinalikviditeetti ja rahoituslikviditeetti), luottoriski, valuuttariski, luottoriski, aktiiviriski, operatiivinen riski, keskittymäriski sekä kestävyysriski, joilla tarkoitetaan ja joita hallinnoidaan seuraavasti:

Markkinariskillä tarkoitetaan sijoituskohteiden hintojen vaihtelua markkinoilla. Ensisijaisesti markkinariskiä pyritään hallitsemaan hajauttamalla sijoitukset eri omaisuusluokkien kesken. Omaisuusluokkien sisällä hajauttamista tehdään eri markkinoiden, maantieteellisten alueiden, toimialojen, yritysten ja varainhoitajien kesken. Markkinariskiä mitataan yleisesti sijoitusten tuottojen keskihajonnalla eli volatilitteilla.

Likvideillä sijoituksilla tarkoitetaan jälkimarkkinakelpoisia sijoitusmuotoja, joista voidaan irtaantua tehokkaasti ilman olennaista hintavaikutusta 1–5 pankkipäivän kuluessa lunastustoimeksiannosta. Tällaisia sijoituksia ovat mm. julkisen kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit ja sijoitusrahasto-omistukset, jotka voidaan lunastaa 1–5 pankkipäivän kuluessa toimeksiannosta. Eläkekassan sijoitushorisontti on pitkä, joten se voi sijoittaa myös epälikvideihin omaisuusluokkiin ja sitä kautta hyödyntää sijoituskohteisiin sisältyvää likviditeettiäpreemiä.

Markkinalikviditeettiriskillä tarkoitetaan tilannetta, jolloin sijoittaja ei voi heti toteuttaa kauppaa markkinahintaan ilman merkittäviä hintaliikkeitä tai kustannusvaikutuksia. Markkinalikviditeettiriski korostuu sijoitettaessa pienille markkinoille tai kriisitilanteissa, jolloin sijoituksista luopuminen käypään arvoon voi olla mahdotonta. Markkinalikviditeettiriskiä voidaan hallinnoida toimimalla tehokkailla markkinoilla, joilla on paljon eri vastapuolia ja toimijoita. Sijoituspäätöstä tehdessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että kyseisellä markkinalla voi operoida suurillakin kertaluontoisilla erillä ilman, että markkinoilla tapahtuu merkittäviä muutoksia. Rahoituslikviditeettiriskillä puolestaan viitataan tilanteeseen, jossa yritys ei pysty rahoittamaan lupaamiaan kassavirtoja esim. johtuen transaktioiden ketjuuntumisesta (selvitysriski). Rahoituslikviditeettiriskiä voidaan hallinnoida pitämällä osa sijoituksista kassavaroissa. Sijoitussalkun likviditeettiä voidaan parantaa hajauttamalla sijoituksia eri markkinoille ja eri sijoituskohteisiin.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutoksista seuraavaa riskiä sijoitusten arvonmuutoksista. Korkoriskiä pyritään hallitsemaan sääntelemällä lyhyiden ja pitkien korkosijoitusten välistä suhdetta.

Valuuttariskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa vieraaseen valuuttaan tehtyjen sijoitusten arvo muuttuu valuuttakurssien liikkeiden vuoksi. Tämä hintavaihtelu voi muodostaa hyvin suuren osan sijoitukseen liittyvästä kokonaisriskistä.

Luottoriskillä tarkoitetaan tilannetta, jolloin vastapuoli (pankki, yritys tms.) ei pysty vastaamaan antamistaan sitoumuksista esim. johtuen transaktioiden ketjuuntumisesta (selvitysriski) tai

vastapuolen konkurssista. Vastapuolia on hyvin erilaisia, samoin on olemassa eri keinoja luottoriskien hallitsemiseksi, mm. tehokas hajautus sekä vastapuolen luottoriskien seuraaminen.

Aktiiviriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa sijoitussalkunhoitaja poikkeaa vertailuindeksin positiosta aktiivisilla päätöksillä. Passiivisessa omaisuudenhoitomallissa sijoittaja kantaa pelkästään markkinoihin (vertailuindekseihin) liittyvän riskin. Aktiiviriskillä yritetään tavoitella markkinaindeksiä parempaa tuottoa.

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan virheellisen toiminnan tuottamaa tappiovaaraa, toiminnan jatkuvuuden vaarantumista tai luottamuksen vähenemistä. Operatiiviset riskit liittyvät yleensä prosesseihin ja menettelytapoihin, tietojärjestelmiin ja -turvallisuuteen, maineen hallintaan, väärinkäytösten mahdollisuuteen, ulkoistamiseen, sopimuksiin, omaisuuden vahingoittumiseen tai henkilöstöresursseihin.

Keskittymäriskillä eli sijoitussalkun riittämättömällä hajauttamisella tarkoitetaan sijoitussalkun tai sen osan painottumista samankaltaisiin tai samankaltaisesti markkinaliikkeisiin reagoiviin sijoituksiin. Keskittymäriski voi syntyä esimerkiksi omaisuusluokka, vastapuoli, valuutta tai sektoritasolla.

Kestävyyssriskeillä tarkoitetaan ympäristöön, yhteiskuntaan tai hallintotapaan liittyviä tapahtumia tai olosuhteita, joiden realisoitumisella voi olla negatiivinen vaikutus sijoituksen arvoon. Sijoittajan näkökulmasta taloudellisesti olennaisten kestävyysriskitekijöiden huomioiminen perustuu niiden ESG-tekijöiden tunnistamiseen, joilla on vaikutusta sijoituskohteen taloudelliseen menestykseen. Kestävyyssriskitekijät ovat toimialakohtaisia. Kestävyyssriskitekijöiden olennaisuuden määrittelyn tukena käytetään kansainvälisiä viitekehyskiä, sekä ESG-tutkimusta tuottavia palveluntarjoajia.

3.2 Riskienhallinnan työkalut

Pääasialliset riskienhallintamenetelmät ovat sijoitusten tarkka seuranta, analysointi ja hyvä hajautus eri omaisuusluokkien välillä. Laaja hajautus takaa myös sen, ettei yksittäisen omaisuusluokan tai sijoituskohteen riski nouse merkittäväksi. Kun sijoituskanta on hajautettu eri omaisuusluokkiin, voidaan niiden välisiä painotuksia myös muunnella markkinaympäristön muuttuessa.

Hajauttamalla siis vähennetään sijoitustoimintaan väistämättä liittyviä riskejä.

Hajauttaminen on johtava teema myös eri omaisuusluokkien sisällä. Tästä huolimatta sijoituskanta pidetään selkeänä huolehtimalla siitä, että eri omaisuusluokissa ja niiden sisällä on riittävä, mutta ei liiallinen hajautus.

A-osaston sijoitukset on ryhmitelty neljään omaisuusluokkaan: korkosijoitukset, osakesijoitukset, kiinteistösijoitukset ja muut sijoitukset. Sijoituspäätökset allokaatiotasolla tehdään itsenäisen analyysin perusteella (pl. TVK-mandaatti), mutta sijoituksia kohdennettaessa ja sijoituskohteita valittaessa hyödynnetään myös varainhoitajien erityisosaamista eri omaisuusluokista.

Suomen Sijoitustutkimuksen järjestelmän avulla pystytään seuraamaan sijoitussalkun keskeisimpiä riskitunnuslukuja päivätasolla. Näitä ovat mm. allokaatio- ja limiittirajoitteet ja niissä pysyminen, vertautuminen vertailuindeksin tunnuslukuihin, korkosijoitusten modifioitu duraatio,

valuutta-, maa- ja toimiala-altistumat, rahastomuotoisten sijoitusten SFDR-luokittelu², volatiliiteetti sekä listaus suurimmista sijoituskohteista (keskittymäriski). Eläkekassan omilla työkaluilla seurataan epälikvidien sijoitusten osuutta suhteessa likvidiin varallisuuteen ja arvioidaan jakauman tasapainoa maksuvalmius huomioiden. Kestävyyriskien arvioinnissa ja hallinnassa painotetaan yhteistyötä varainhoitajien kanssa. Varainhoitajien raporteilta saatavien tunnuslukujen avulla täydennetään oman analyysin ja seurannan perusteella muodostettua kokonaiskuvaa sijoitussalkun vastuullisuudesta.

3.3 Käytössä olevat omaisuusluokat

Korkosijoitukset ovat eläkekassan sijoitussalkun turvaavin omaisuusluokka. Korkosijoitukset hajautetaan maailmanlaajuisesti eri rahastoihin ja maturiteetteihin.

Osakesijoitukset ovat tuottohakuisin ja samalla riskipitoisin omaisuuslaji. Osakesijoitukset hajautetaan rahastojen kautta maantieteellisesti, toimialoittain ja sijoitusteemoittain.

A-osaston kiinteistösisijoituskohteet omistetaan suoraan itse. Omaisuus hajautetaan kohteittain ja tilatyypeittäin ja nykyinen sijoitussalkku sisältää hotellin, asuntoja ja liike- sekä toimistotiloja. A-osaston koko kiinteistöomaisuus sijaitsee pääkaupunkiseudulla.

A-osastolla ei ole tällä hetkellä käytössä sijoitusluokkaan muut kohdennettuja sijoituksia.

3.4 Riskienhallintadokumentti ORA

Osana sijoitusstrategiaa ja sijoitusriskien hallintaa A-osastosta laaditaan vuosittain riskiarvio ja vähintään kolmen vuoden välein erillinen riskienarviointi (ORA). Arvioinnissa kuvataan oleelliset riskit (huomioiden myös sijoitusmarkkinoiden ulkopuoliset tekijät) ja toimenpiteet niiden hallitsemiseksi.

Markkinariskejä mitataan kattavasti erilaisilla skenaarioanalyysillä ja stressitesteillä, joiden avulla arvioidaan miten A-osaston katekelpoinen omaisuus verrattuna vastuovelkaan kehittyy sijoitusmarkkinoiden muuttuessa. Laskelmissa tarkastellaan sekä yksittäisen riskin että useamman riskin yhteisvaikutusta A-osaston riskinkantokykyyn.

Ulkopuolinen taho laskee määraajoin riskiä kuvaavat tunnusluvut. Raportista ilmenee sijoitusriskien kannalta keskeisimmät tunnusluvut, eli sijoitussalkun kokonaisvolatiliiteetti, omaisuuslajikohtainen volatiliiteetti niissä tapahtuvine muutoksineen sekä Value-at-Risk-laskelma. Säännöllisen seurannan avulla todetaan sijoitussalkun riskitaso ja mahdolliset muutostarpeet sijoitusympäristön muuttuessa. A-osaston suurin riski sisältyy osakesijoituksiin. Osakeriskin kokonaismäärää hallitaan omaisuuslajikohtaisin rajoittein. Johdannaisia ei käytetä (pl. mahdollisesti sijoitusrahastoihin sisältyvät), joten erityisen riskillisiä asetelmia ei pääse muodostumaan.

² Sustainable Finance Disclosure Regulation

4. Raportointi

Eläkekassan sijoitustoiminnan koontiraportoinnista vastaa Suomen Sijoitustutkimus Oy. Palveluun kuuluvat sijoitustoiminnan ja tuoton seuranta, hallituksen koontiraportit, viranomaisraportoinnissa avustaminen sekä ajantasainen näkymä salkunhallintajärjestelmään. Osana riippumattoman riskienhallinnan kehitystyötä, vuoden 2024 alusta otettiin käyttöön eläkekassan omasta toiminnasta riippumaton riskirajoitteiden valvontakokonaisuus sisältäen asetetut turvarajat ja niiden seurannan.

Sijoitustutkimuksen raportoinnin lisäksi Porasto Oy:lle ulkoistettu riskienhallintatoiminto raportoi eläkekassan hallitukselle riskienhallinnan kokonaistilanteesta kerran vuodessa.

Hallitukselle esitetään sijoitustoiminnasta vähintään seuraavat raportit:

1. raportit koko edellisen vuoden sijoitustoimesta esitetään tilinpäätöksen yhteydessä, osavuosi-raportit vuosineljänneksittäin
2. raportti vastuuvelan katteesta puolivuositain
3. raportti riskinkantokyvystä vuosittain
4. raportti sijoitustoiminnan tuotoista ja jakaumasta kokouksittain
5. raportti vastuullisen sijoittamisen kehittymisestä vähintään vuosittain

Lisäksi hallitukselle raportoidaan kolmannesvuosittain A-osaston tulos.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja saavat hallituksen kokouksiin osallistuvina samat raportit kuin hallituksen jäsenet. Hallintoneuvoston jäsenille lähetetään lisäksi osavuosi-raportit vuosineljänneksittäin.

Tämä sijoituspolitiikan periaatteita koskeva selvitys on hyväksytty Valion Eläkekassan hallituksessa 19.12.2025.